

DAN JUGOSLAVENSKE NARODNE ARMIIJE

Napadom Njemačke i Italije na našu zemlju 1941. godine, naši su se narodi našli u veoma teškom položaju. Porobljeni i uništavani, oni nisu mogli mirno gledati, kako se naši domovi pretvaraju u zgarišta, a naši najbolji sinovi odvođe u logore i mučilišta. Kao i uvijek u našoj povijesti, tako ni ovoga puta naši narodi nisu mogli dozvoliti, da okupatori ostanu nekažnjeni. Tako je i ova naša novija povijest počela sve više nalčiti na historijske dane naših najduka i uskoka. Iako su naši gradovi i naša sela bili porobljeni, ipak su nam šume i planine ostale slobodne. One su postale utišta svih onih, koji su puškom u ruci htjeli narodu izvojevati slobodu. Toplo domaće ognjište naši najvjerniji sinovi rado su mijenjali za planinske špilje i vrleti. Ni glad ni studen nisu ih mogli natjerati da napuste borbu, jer su čvrsto vjerovali u snagu pravde.

Iz dana u dan, patnje naših ljudi bile su sve veće i teže, ali je zato i bilo više boraca za narodnu slobodu. Male čete, koje su u početku bile nepovezane i rasijane, uskoro se stapaju u veće jedinice, u bataljone i brigade. Tako se već 22. prosinca 1941. godine u sandžačkom selu Ruđo osniva Prva proleterska brigada, koja ujedno predstavlja našu prvu veću vojnu jedinicu. Ona je u borbama pokazala besprimjerno junaštvo i time pokazala put, kojim trebaju ići i druge naše jedinice. Upravo ovaj datum, koji označuje stvaranje Prve proleterske brigade, označuje rođendan naše slavne Armije. Mi taj dan s ponosom slavimo svake godine, sjećajući se tako njezinin junačkih početaka.

Naša je Armija i poslije rata pokazala svoju snagu i čvrstoću. U teškim danima informbirovskih kleveta i napada na našu zemlju, ona je bila uvijek spremna, da sačuva i zaštiti njezinu slobodu. Naša je Armija pokazala svoju odlučnost i onda kada su talijanski vlastodršci 1952. godine pokušali samovoljno zauzeti Trst.

Stojeći tako na braniku naše domovine, Jugoslavenska Narodna Armija pod vodstvom druga Tita vrši svoju svetu dužnost obrane slobode, nezavisnosti i časti naše zemlje.

Mirko Reić, uč. VIII.

SLOBODI

Vjekovima smo težili za Tobom...
čekali smo Te, da osvježiš
i obasjaš zemlju našu...
da svak osjeti neizmjerni sjaj
i draž ljepote Tvoje -
jer sve je bez Tebe ništa!

Stigla si kao sunce s istoka,
obačala si zemlju našu
sjajem svjetlosti svoje...

Mi smo Te stekli nebrojem žrtava,
potocima krvi...
Sve naše patnje, naši progoni -
sve je napisano na Tebi!

O, kako je lijepo u Tebi živjeti,
Slobodo jedina, mila!

Urica Pastorčić, uč. VII

PRVI KORACI

Broj

PRVO RIBANJE

Već se bio spustio mrak. Svi smo sjedili za večerom. Polako i
 sa tekom jeo sam pečenu skušu.

"Ala su ukusne," rekao sam bratu.
 "A ti ni jedanput nisi lovio ribe," reče mi brat prijekorno.
 Razmislio sam i odgovorio:
 "Pa dobro, poći ću ujutro s vama."

Brat je prihvatio moju odluku, pa smo se dogovorili, da ćemo
 u tri sata poslije ponoći poći da lovimo ribu. S nama je trebao doći i
 rođak Frano, koji je bio od nas najstariji. Pošli smo spavat.
 Probudio me Frano. Ustao sam, zapalio svijeću i pogledao na
 sat: bilo je točno tri sata.

Još je bilo mračno. Obukao sam se i pošao. Nosio sam trstike
 i srdelice. Frano i moj brat Luka nosili su po jedno veslo. Došli smo na
 obalu, gdje je bio usidren naš čamac. Digli smo sidro i zaveslali.
 Dok su Luka i Frano veslali, ja sam pripremao trstike i osta-
 lo što je potrebno za ribolov. Kada smo došli na određeno mjesto, bacio
 sam sidro. Po bačenom sidru zaključio sam, da je tu dubina mora preko
 dvadeset metara.

Počeo je lov. Luka je sitnio srdelice i bacao ih u more, da
 bi privamio skuše. Vrijeme je prolazilo...

Svitalo je. Sunce se pomolilo iza Mosora. Frane je bio dobre
 sreće: uhvatio je dvanaest skuša. Luka je također bio sretan: ulovio je
 jedanaest skuša, a ja - samo ja ni jednu!

Postao sam nestrpljiv. Nadjenuo sam dvostruku meku i pustio
 maticu u more.

Jednoj se skuši dopala ta dvostruka "porcija", ošetio sam na-
 gli trzaj. Trstika se savila, a nit napela. Frano je povikao:
 "Vuci!"

Potegao sam svom snagom, i jedva je izvukao. Bila je to najve-
 ća skuša onoga jutra.

Mojoj radosti nije bilo kraja. Pojavilo se veliko jato skuša.
 Ulovili smo 59 riba. Frane je ulovio dvadeset i četiri, a Luka dvadeset
 i tri.

"Ja sam tako malo ulovio," tužio sam se Frani.
 "Nemoj se žalostiti," rekao je Frano, "svima ćemo kazati, da
 si ih ulovio 18."

Veselo smo stigli kući. Pričao sam, kako sam bio "sretne" ru-
 ke. Čudili su se, ali mene je nešto grizlo radi te laži i kvarilo mi je
 veselje. Zato sam uskoro otkrio istinu: da sam ulovio samo dvanaest ri-
 ba.

Svi su me hvalili, svi su se veselili što sam na svom prvom
 ribolovu uhvatio toliko skuša i što sam priznao pravu istinu. Ja sam tek
 sada bio potpuno zadovoljan, i te sam večeri legao na počinak neobično ra-
 dostan.

Goran Biočić, uč. V. a

NOĆ NA KONJU.

Jednog ljeta bio sam u posjetima kod tetke na selu. To je okruženo velikim šumama. Kod tetke su me od svega najviše zanimali konji, imala je pet lijepih, snažnih konja. Svakoga su dana konji išli na pašu u obližnju šumu.

Jednog jutra zamolio sam svog bratića, da povede i mene, pođe s konjima na pašu. On me vrlo rado poveo, a ja sam se mnogo veselio. Jašili smo gotovo sat vremena do pašnjaka, a sve kroz šumu. Tamo smo stili konje da pasu, a mi smo pekli kukuruze. Pričali smo svašta jed drugome, zatim smo brali manjige i bosu gacali po potoku. Dan nam je išao brzo, neobičan i lijep.

Bila je već noć, kada smo se spremali kući. Konja, koga sam jašio, bratić je nešto ranije odvezao sputane prednje noge, da se može slobodnije kretati. Dok je on sakupljao ostale konje, moj je konj pokušao krenuo naprijed, ja uskoro nisam više vidio bratića u onoj tmici.

Našao sam se na konju u noći, te me počeo hvatati strah. Konj je išao polako, a ja sam ga od straha počeo udarati da požuri. Kada me nije poslušao, ja sam se privinuo uz njega i napeo vid da bolje vidim da me vodi.

Kada smo izašli iz šume, konj je ubrzao korak. Obasjala nas mjesočina, i ja sam opazio, da konj ide i pase uz sam rub ponora. Od velikog straha bojao sam se i malo pomaknuti, da konj ne bi izgubio ravnotežu. Zaklopio sam oči, da ništa ne vidim. Grčevito sam stiskao prste pletene u njegovu grivu. Zglobovi su me boljeli, u rukama i u nogama tadio sam mišiće, koji su previše napeti, drhtu i uskoro će popustiti: mogući su pasti i razbiti se na ostrim liticama provalije.

Kada smo prošli provaliju, ušli smo ponovno u gustu šumu. Konj je usporio hod, a ja sam se na svaki šušanj od straha privijao oko njegovih vrata. Već sam mislio, da toj gustoći i crnoj šumi nema nigdje konja. Obavijala me čudna šumska tišina, prekidana stravičnim pucketanjem grana i čičica ispod konjskih kopita. U mom strahu stabla su mi bila mnogo veća, a grane oštrije i neprijateljskije i greble su me po tijelu. U onoj tami i strahu činilo mi se, da se na nekim stablima ljuljaju obje strane mrtvacu, kako sam čuo tolika pričanja o događajima iz okupacije. Opet sam sklapao oči i borio se protiv malaksalosti, koja me obuzimala.

Napokon je konj izišao na široku šumsku stazu. Tada sam začuo topot drugih konja, s kojima je bio bratić. Kad me je opazio, rekao mi je, da me više ne će povesti sa sobom, jer se cijelo vrijeme bojao, a mi se nije što desilo. Ja sam bio tako ukočen od pretrpljenog straha, da uopće nisam mogao govoriti. Tek kada smo došli kući, pitao sam bratića, kuda je to zalutao moj konj.

"Nikuda," odvrati mi bratić, "on je samo pošao kući kraćim putem!"...

Tomica Mesarić, uč VIII.

ALKA

S mamom i bratom išao sam u Sinj. Baš se tog dana igrala sinj-
ska viteška igra Alka. Ona se igra u slavu pobjede nad Turcima.

U jedan sat poslije podne pred Domom JN Armije počeli su se
okupljati alkari na svojim konjima. U tri sata krenula je povorka na i-
gralište uz pratnju gradske glazbe.

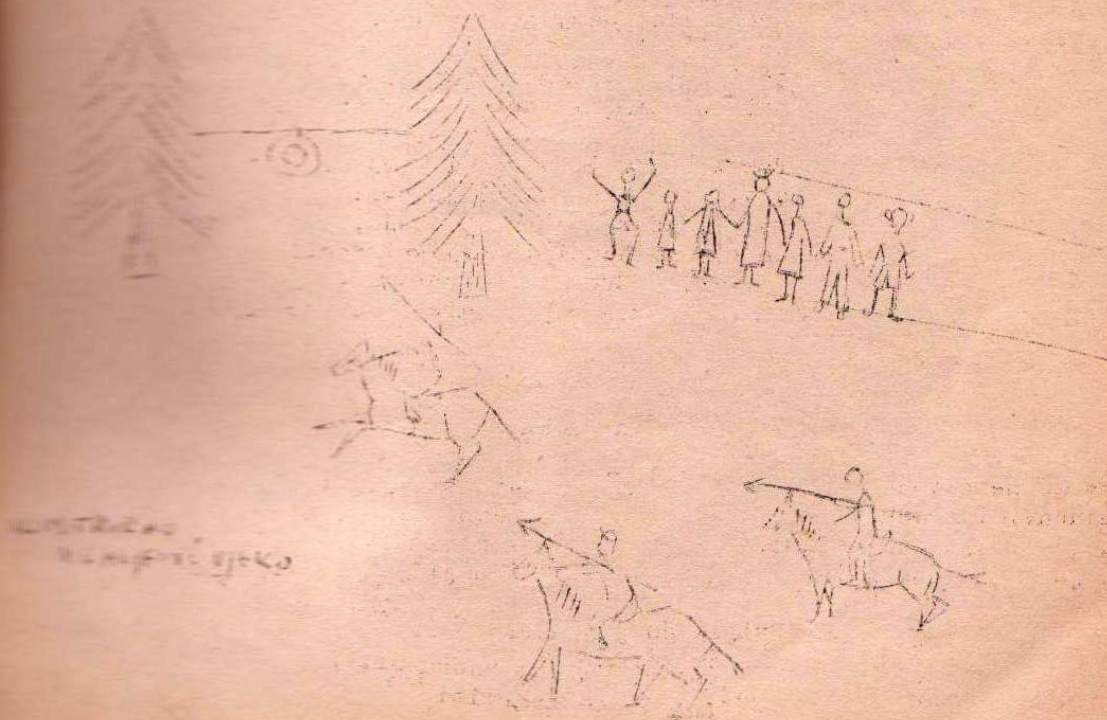
Bilo je mnogo našeg svijeta, kao i inozemnih turista. Tribine
su bile postavljene s desne i lijeve strane trkališta.

Počela je Alka. Trčanje se tri puta ponavlja. Alkari trče na
konjima sa kopljima u ruci. Gađaju u "alku", koja je privezana na konop-
cu preko puta. Alkari u trku na konjima kopljem gađaju "alku". Gađanje
se tri puta opetaje. Onaj, koji sva tri puta pogodi "alku", taj je po-
bjednik. Svi alkari odjeveni su u prekrasne narodnje nošnje, a konji su
u nastojanju.

Svi smo napeto i pažljivo promatrali igru. A kad je pobjednik
izvukao konja i pogodio "alku", dočekali smo ga burnim pljeskom i
viteškim alicanjem. Kao nagradu dobio je i lijepe darove.

Nikada prije nisam vidio Alku. Ona se igra u Sinju svakog lje-
tna u sjeverni kolovoz, jer su Sinjani tada pred četiristo godina potukli
Turke.

Jörgo Damianidis, uč.IV.b

OCJENE BI HTJELE...

Odlučile petice i trice
na svršetku prvog tromjesečja,
da će složno, uz pomoć četvorke
iz svog kruga izbaciti dvojke;

"Što će nama dvojke nevaljanke,
nesretnice namrštena lica?
Do drugoga tromjesečja školskog
ne bilo in više!" reče trica.

"Jedinice ni spominjat ne ću,
to su srećom kod nas rijetki gosti;
a onima, što se nametnuše,
prebit ćemo lako suhe kosti!"

Al' četvorke, pametne djevojke,
razumno i bistro na to zbore:
"Slaba korist od odluke naše,
ako đaci uz nas se ne bore.

Treba đake natjerat da uče,
prisilit ih, drugarice draga!
Da i oni složne se sa nama,
svih bi dvojki nestalo bez traga!"

Takož zbore četvorke i trojke,
a vi, sada, na noge, junaci!
Pokažite drugom tromjesečju,
da ste vrijedni i savjesni đaci!

Neda Vrdoljak, uč. VII.a

MOJA MAJKA

Za me nema veće
ljubavi i sreće,
nego što je majka mila,
koja me je odgojila.

Ja sam njojzi dijete drago,
njeno zlato, njeno blago.
A ona je vila moja
i najljepša i najbolja.

Uvijek ću joj dobra biti,
ona će me zagrliti.

Gorana Bumber, uč. V.a

KAKO SAM PROVEO LJETNE PRAZNIKE

Kada je svršila školska godina, bio sam veseo i sretan, jer sam skoro završio četvrti razred. I mama i tata radovali su se mome uspjehu, pa su odlučili, da ove godine napravimo jedno kružno putovanje našeg doma. Tata je uskoro dobio svoj godišnji odmor. Spremili smo se na put, i jednog jutra krenuli smo iz našeg sela.

Putovali smo parobrodom za Rijeku. Putovanje je bilo ugodno. Uživao sam gledajući naše otoke i mala slikovita mjesta, koja su se nalazila kao bijeli galebovi uz obalu našega plavoga mora. Uvečer smo stigli u Rijeku. Mnoštvo blještavog neonskog svijetla jasno mi je govorilo, da je to veliki grad. Odsjeli smo u jednom riječkom hotelu. Ujutro smo posjetili Opatiju. Promatrao sam i divio se krasnim hotelima i uživao u lijepim parkovima. Mnoštvo cvijeća i zelenila čini ovaj kraj naročito lijepim.

Sutradan smo krenuli za Postojnu i razgledali Postojnsku špilju. Koliko je tek bilo moje oduševljenje, kada sam ušao u špilju i sjeo u malu špiljsku željeznicu. Ostao sam bez riječi, kad sam ugledao one čudne kamene figure. Voda je, rastapajući kamen, tokom dugog niza godina stvorila neobične figure različitih oblika, koje se zovu stalaktiti i stalagmiti. Prostrana dvorana, sjajno osvijetljena raznobojnim svijećama, pružala je nezaboravan prizor ljepote raznih figura. Pošto smo razgledali špilju, odmah smo krenuli za Zagreb.

U Zagrebu smo se zadržali dva dana. To je glavni grad Hrvatske i jedan od naših najvećih i najljepših gradova. Posjetio sam i zoološki vrt, gdje sam vidio mnoge životinje iz raznih kontinenata. Vidio sam i kornjaču, sjevernog medvjeda, lava i tigra, žirafe, nosoroga i australskog kengura. On ima na truhu posebnu kesicu, u kojoj nosi svoje mlade.

Bio sam veoma zadovoljan svime što sam vidio. No uvečer smo krenuli kući, to jest za Kaštela, i već sam u osvit zore vidio more, moje veliko, moj dragi zavičaj.

Marko Peran, uč.V.a

ZMIJA

Bilo je ljeto. Dan je bio sunčan, a mnoga su se djeca igrala na "franje". Ja sam se igrao na "franje" s drugom djecom, pokraj neke ograde od kamenja.

Najednom iz ograde izide zmija i uputi se prema nama. Čim smo ugledali zmiyu, počeli smo je gadati kamenjem. Borba bi trajala duže, da ja i moji drugovi nismo ubili zmiyu.

Kad smo je ubili, postali smo pomalo i ponosni. Oko nas su se okupili ljudi, a neka žena uzme dugi štap i baci zmiyu daleko u more. Ja se toga još dobro sjećam, makar sam imao tek sedam godina.

Ćiće Nalis, uč.IV.a

PRAZNICI U ISTRI

Sestra mi je obećala, ako dobro svršim sedmi razred, da ću školske praznike provesti u Istri. Tome sam se mnogo radovala, jer nikada nisam išla na duža putovanja. Osamnaestog srpnja ove godine, u ranu zoru, otputovala sam prema Istri.

Padala je kiša. Od Splita do Zadra putovala sam autobusom. Putevi do Zadra su vijugavi i strmi, šofer je polako vozio, i ja sam mirno promatrati kraj kojim smo se vozili. Vidjela sam Biograd i Šibenik. Zatim smo stigli u Zadar. Odsjeli smo u hotelu "Beograd". Kako je paroh za Rijeku polazio tek sutradan u jedanaest sati navečer, mogla sam dobro razgledati Zadar i njegove historijske spomenike.

Sutradan je bilo lijepo vrijeme. Putovala sam našim krasnim parobrodom "Partizankom". Prošli smo kroz zaljev Mali Kvarner, i u osam sati "Partizanka" je pristala u riječkoj luci. Još iz daleka sam zaključila, da Rijeka mora biti lijepi grad, a razgledajući ga uvjerila sam se u to.

Nismo se mnogo zadržali u Rijeci, jer smo htjeli posjetiti i Opatiju, to naše najljepše kupalište na Jadranu.

Od Opatije do Pule vozili smo se autobusom. Većinom smo se vozili obalom, i mogla sam promatrati istočnu istarsku obalu, koja je veoma slikovita i puna lijepih malih sela.

Stigli smo u Pulu. Na prvi pogled opazila sam Arenu, u kojoj se svakog ljeta održavaju filmski festivali. Baš se tada trebao održavati filmski festival.

Nakon nekoliko dana otišli smo na Brione. Na otoku sam vidjela prekrasnu palaču, u kojoj drug Tito svake godine provede ljetni odmor. Tamo sam se kupala. Zatim sam bila u Rovinju, Kopru, Poreču, Portorožu /Luci ruža/ i konačno u Trstu. Za Trst smo imali dozvolu samo na 24 sata.

U Trstu sam mnogo toga vidjela. I stalno sam bila žalosna, da su Talijani prisvojili taj naš lijepi slovenski grad.

Vratili smo se u Pulu i posjetili filmski festival. Bilo je jako svečano. Gledala sam mnoge naše i strane poznate filmske glumce, a prisustvovala sam i dijeljenju nagrada.

Moje putovanje Istrom trajalo je svega dvadeset i četiri dana. Kad sam se vratila u Kaštela, osjećala sam se sretnom, što sam opet u svom rodnom kraju.

Smiljana Matijaca, uč. VII

TREŠNJI

Oj trešnjo, trešnjice,
lijep je tvoj cvijet;
ko bijeli bokori
ukrasuje svijet.

Oj trešnjo, trešnjice,
veselim se proljeću,
kad stablo tvoje
vidim u cvijeću!

Sovjetka Dražin, uč. V.a

IZLET NA OTOČIĆ BARBARINAC

Dan 27. srpnja je praznik NR Hrvatske. Uoči tog dana, prijatelji mog brata, moje prijateljice i ja odlučili smo, da učinimo jedan mali izlet na Barbarinac. Svi smo se složili, i spremili za izlet.

Sutradan je svanulo krasno jutro. Oko sedam sati krenuli smo našim čamcem. Svi smo bili u kupaćim kostimima. Najprije su veslali muškarci, a kasnije smo ih zamijenile mi ženske. Tako smo stigli na otok. Otišli smo i kupali se uz obalu. Muškarci su otišli malo podalje od obale, da love ribu. Zaista, ulovili su dosta ribe. Naložili smo vatru i ispekli lovinu, a zatim smo ručali.

Kasnije smo se ponovno kupali. Skakali smo sa čamca i sa hribova. Muškarci su igrali lopte, pa smo i mi uz smijeh i ciku sudjelovale u njihovoj igri. Poslije dugog i ugodnog boravka na otoku Barbarincu, odlučili smo se vratiti.

Krenuli smo...

Pomalo smo veslali uz obalu i pjevali. Već je pao prvi sumrak, a mi smo i dalje skakali u more, pljuskali, ronili...

Na žalost, već je bilo kasno, i muškarci su zaveslali brže, pa smo uskoro stigli kući.

Osjećala sam se umornom i sretnom, i još dugo ne ću zaboraviti taj radosni dan.

Nada Sokol, uč.V.a

PRVI PUT U DALMACIJI

Tada, kada sam se iselila iz moga zavičaja i otišla u Dalmaciju, bila je jaka zima. Putujući vlakom, vidjela sam mnogo nepoznatih gradova i sela. Nakon jednog dana došla sam u Kaštel Sućurac.

Mama i tata pričali su mi o moru i o Splitu. Kada je došlo ljeto, prvi put sam otišla s mamom i tatom na more.

U strahu sam ušla u more, ali poslije nekoliko dana više me nije bilo strah.

Bilo mi je neobično, kada za vrijeme zime nije padao snijeg, a ljeto je bilo jako vruće. Prvi put sam vidjela magarce i čudila sam se, kako tako maleni mogu nositi veliki teret.

Tako sam se priučila na život u Dalmaciji.

Višnjica Temšić, uč.V.a

PČELA

Baš je divno gledat pčelu,
kako ona žurno radi:
brzo leti, amo, tamo,
i od voska saće gradi.

Baš je ljepo gledat pčelu,
prvu, drugu, pa sve redom:
kako brzo sve napune
cvijetnim sokom, slatkim medom.

Mirjana Kučić, uč.VII.a

ZNAČENJE DOLASKA PREDSJEDNIKA REPUBLIKE INDONEZIJE
DR. AHMEDA SUKARNA

Dana 13.rujna 1956.g. u Jugoslaviju je doputovao predsjednik Republike Indonezije dr.Ahmed Sukarno, kojega su na zemunskom aerodromu dočekali predsjednik Republike Jugoslavije Josip Broz Tito i drugi visoki državni funkcioneri.

Dr. Sukarno - na izlasku iz aviona - srdačno je pozdravio velike mase naroda, koje su ga dočekale. Kada se pozdravio sa velikim državnim funkcionerima, prišao je mikrofONU i rekao:

"Veoma se zahvaljujem na srdačnom prijemu. Došao sam u Jugoslaviju kao predsjednik Republike Indonezije, ali ja sam ustvari došao kao vaš brat. Molim vas, ne zovite me "vaša ekCelencija predsjednik Sukarno", već me zovite: brate Karno! ..."

Poslije njega drug Tito je rekao:

"... Čuli ste čovjeka, koji govori stranim jezikom, ali koji govori našim mislima."

Visoki jugoslavenski gost boravio je u Jugoslaviji šest dana. Dr.Sukarno i predsjednik Tito ne samo da su razgledavali naša nova industrijska postrojenja i prirodne ljepote Jugoslavije, nego su raspravljali o raznim političkim problemima; koji se odnose na naše dvije zemlje. Pretresali su i mnoga svjetska pitanja. Svi državnici, koji su dolazili u našu zemlju i razgovarali sa našim državniciMa, rađe zajednički: na održanju mira u svijetu. Rađe na tome, da nam bude bolje, da nas poštede ratnih razaranja, kako bismo u miru mogli nastaviti izgradnju socijalizma.

19.rujna predsjednik Republike Indonezije oprostio se sa visokim rukovodiocima i masama naroda. Točno u 9 sati specijalnim avionom dr. Sukarno napustio je Jugoslaviju i otputovao u Beč, da nastavi razgovore s austrijskim državniciMa.

Romić Tatjana, uč.VIII.

RIBAR

More je mirno, valova nema,
na obali tamo ribar još drijema.

Galebi lete i hranu traže,
a u daljini vide se lađe.

Ribar se prenu, more pogleda;
tada se sjeti, da u lov treba.

I on se digne, u čamac uđe,
zavesla snažno, na more pođe.

Dobre je sreće on danas bio,
i mnogo je ribe ulovio.

Dragica Jug, uč.V.a

NA KOZJAKU

Prošle godine sam išla s drugaricama na Kozjak. Krenuli smo rano ujutro. Penjanje je bilo teško, jer smo išli uzbrdo po oštrom kamenju. Dok smo se uspinjali, kamenje nam se runilo ispod nogu, tako da su mnoge djevojčice padale na nos.

Kad smo se popeli na vrh Kozjaka, pred nama je pukao vidik na more. Prizor je bio divan; Iznad mora je lebdjela tanka magla. Gledali smo otoke ovijene maglom, kao prozirnom koprenom, čarobno išaranom zraccima sunca. Na drugoj strani Kozjaka vidjeli smo sela, polja i pašnjake. Ta sela su mala i zbijena. Neka su polja bila zelena, a neka žuta.

Na vrhu Kozjaka nalazi se jedna mala kapela. U toj kapeli smo se potpisali i stavili datum, kad smo bili. Tu smo se veselili i uživali u igri.

Oko dva sata krenuli smo kući. Silazak niz Kozjak bio je teži nego penjanje, jer se kamenje ronilo pod nogama niz strmi put. Ali iako umorne i umorne, bile smo vesele noseći u sjećanju neizbrisive slike s vrha Kozjaka.

Djurdjica Ulrich, uč. VI. b

PROGANJANI ZEC

Jedan mali, sivi zečić
prestrašeno dignu repić,
pa pojuri preko dola,
preko planina i gora.

Psi za njime reže bijesno,
ali on ih vara svijesno.
Šunica je njemu spas,
zato bježi u sav kas.

On se tamo u grm skriva,
pjesnicu mu cvrčak svira.
U to bijesni psi dođoše,
al' zečića ne nadoše.

Božidar Delić, uč. IV. a

GOLUBICA I SOVA

Golubica s golubom
letjela vrh krova,

gledala ih iz svog duplja
namrštena sova.

Slušala je sovuljaga
goluba gdje guče,

pa od jada, što je sama
počela da huče.

Neda Vrdoljak, uč. VII. a

IZLET U TROGIR

Onoga su nas ljeta posjetili: moj ujké, njegova žena i njihova Ivkica. Jednoga smo dana odlučili posjetiti Trogir. Pošli smo u Split, da ga pokažemo maloj Ivkici, jer nikada ranije nije bila u Splitu. U Splitu smo obišli Dioklecijanovu palaču, a kasnije smo parobrodom "Cavtat" krenuli za Trogir. Promatrali smo iz parobroda brdo Marjan i mjesta na otoku Čiovu. Gledali smo i naša Kaštela. Nešto prije dvanaest sati stigli smo u Trogir.

U Trogiru smo odmah išli razgledati poznate historijske znamenitosti ovoga malog grada.

Vidjeli smo katedralu, koja je sva zajedno jedna velebna i jedinstvena umjetnina. Prekrasni crkveni portal dalmatinskog umjetnika Radovana najljepši je portal u našoj zemlji. Radovanoportal je dokaz, kako je naš narod već u davnoj davnini bio na visokom stepenu kulture i umjetnosti.

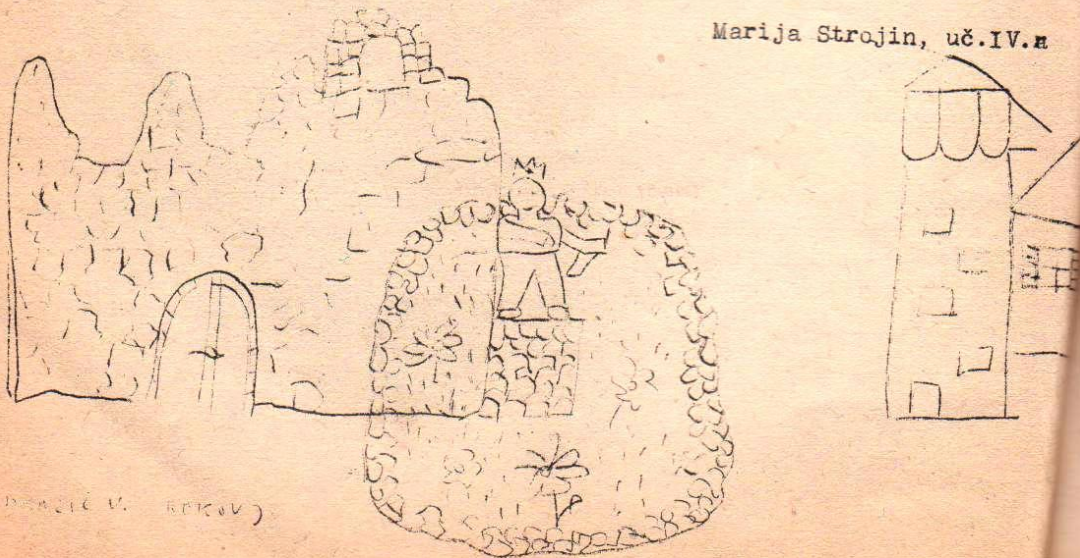
Pregledali smo i riznicu crkve, a zatim i gradsku vijećnicu.

Umjetničke starine našeg Trogira poznate su širom svijeta.

Kasnije smo obišli i kulu Kaštilac. Tu je ovog rata ubijeno dvadeset naših ljudi, dvadeset partizana. Ubili su ih okupatorski fašisti. Ispred kule je spomenik, koji su Trogirani podigli u čast ubijenih partizana.

Poslijepodne smo napustili Trogir i autobusom smo došli kući. Ivkica i ja bile smo naročito vesele, jer smo vidjele mnogo toga, o čemu smo ranije samo čule iz pričanja naših roditelja.

Marija Stojin, uč. IV. a

Dobro je u. (Krkav)

POGLED U BUDUĆNOST

U mutne magle nepoznatog,
budućnost se sva ovila,
dok požudne oči budno je traže,
napinju vid, pitaju sa strahom,
što li nam kobna skriva.

Dok magla šuti i kiša jeca,
u jablana krošnji, što list mu je žut,
brzo i žustro misli mi kroče,
budućnost da nađu,
da utru joj put.

"Što li ću biti?" misli joj vele,
budućnost nijemo in gleda;
* sa svojom haljom maglene boje,
što skriva joj lice i tijelo, svo,
odgovor nikakav ne da.

Sa njenih usana ne teku riječi,
nijema je, mrtva, na pitanja ta,
al' uporne misli prijeteć joj vele:
"Ja ću ti ipak ususret poći,
jer ti si mi život - i nada sva."

Dok magla šuti i kiša jeca,
u jablana krošnji, što list mu je žut,
brzo i žustro budućnost kroči,
zavjesu magle otkriva lako,
trnjem i cvijećem posiplje put.

Anđelko Nalis, uč. VII.a

MOJ MACAN

Imam malog macana,
dlaka mu je šarena.

Repić mu je vijugast,
nosić mu je ljubičast.

Kad ja pođem u školu,
on me čeka na dvoru.

Mirjana Pavlov, uč. V.a

I Z N A Š I H R A D N I H G R U P A
Š T A Z N A M O O K I S I K U

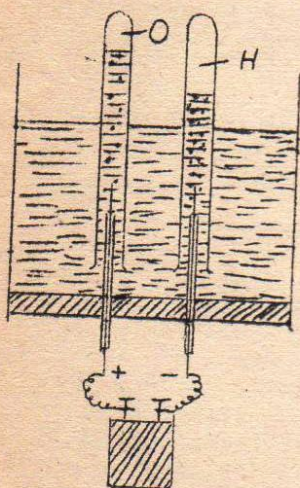
Kisik je najrasprostranjeniji elemenat u prirodi. Nalazimo ga u spojevima i u elementarnom stanju. On ima široku upotrebu, a možemo ga dobivati u velikim i malim količinama. U velikim količinama dobivamo ga:

1. Elektrolizom vode
2. Iz zraka.

U malim količinama dobivamo ga:

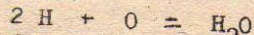
1. Iz spoja kalijeva klorata / $KClO_3$ / i manganova dioksida / MnO_2 /
2. Grijanjem oksida, na pr.: HgO , CuO itd.

Primjer za dobivanje kisika u velikim količinama:

Uzmemo jednu posudu u koju nalijemo vode, ali u kojoj ima malo elektrolita, n.pr. sumporne kiseline / H_2SO_4 / ili kuhinjske soli / $NaCl$ /. Čistu vodu ne možemo rastaviti na elemente. U vodu postavimo dvije epruvete napunjene do vrha vodom, a kroz neprodušni čep provučemo dvije elektrode, koje ulaze u te dvije epruvete. Pozitivna elektroda se zove anoda, a negativna katoda. Kad uključimo te elektrode na akumulator, vidjet ćemo, da će se na katodi javiti dva volumena vodika / H /, dok na anodi jedan volumen kisika / O /.

Budući smo vidjeli, da je voda spoj dva dijela vodika i jednog dijela kisika, onda će formula vode glasiti:

To je jedan način, kako kisik dobivamo u velikim količinama.

Kisikom punimo čelične flaše raznih veličina, a koje se upotrebljavaju za autogeno zavarivanje u takozvanim "dreger" aparatima, a služi i za disanje u prostorijama, gdje nema dovoljno kisika. Na primjer: gdje je zrak zatrovan bojnim otrovom, zatim u podmornicama, spravama za ronjenje, avionima na velikim visinama, itd.

Kisik je neophodno potreban životinjskom svijetu, dok ga biljke pri asimilaciji ispuštaju. Na taj način ima u prirodi uvijek dovoljno kisika.

Bez kisika ne može se ni zamisliti život.

Tatjana Romić, uč. VIII.

KAKO SAM POČEO PREPARIRATI

Bilo je to u V. razredu, Krugarica nastavnica iz prirodopisa nam je rekla, da li bi se tko želio upisati u zoo-preparatorску grupu naše škole. Ona nam je pričala, što se sve tu radi, i kako ćemo moći, ako ćemo barljivi, sami preparirati razne životinje. Ja sam se odmah prijavio, ali je broj prijavljenih bio velik, pa nisam bio primljen. Ona se žalostio. I dalje sam nastojao da me prime, pa mi je uskoro kazala, da mogu slobodno dolaziti na rad grupe.

Moji su drugovi već imali gotove radove: preparirane ribe. Ja sam gledao sam njihov rad i odlučio pokušati, da i ja nešto slična napravim.

Uzeo sam se dao na posao. Očistio sam jednu bukvu i neke druge ribe. Preparirao sam ih. Bile su dobro napravljene, tako da su moji radovi izloženi na prošlogodišnjoj izložbi.

Sada već mogu čistiti gmazove, vodozemce i sisavce i potpuno ih mogu detaljno modelirati i dovršiti. Međutim, još ne znam sve životinje preparirati, ali nastojat ću, da i to naučim.

Možda ću, kad odrastem postati zoo preparator.

Mate Prnjak, uč. VII. b

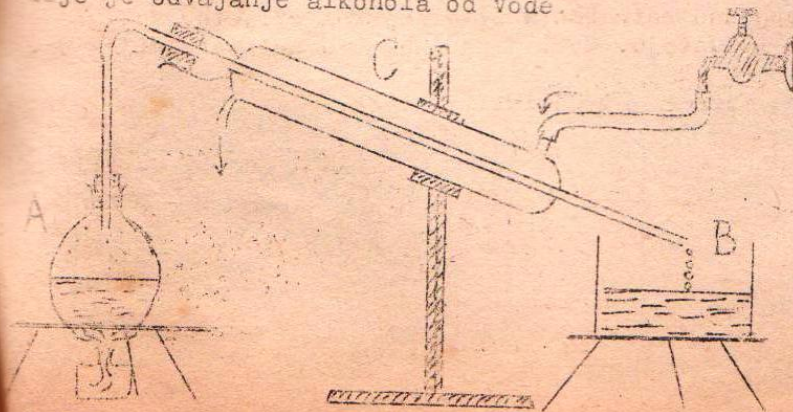
DESTILACIJA VODE

Destilacija vode je odvajanje rastopljenih tvari iz vode. Na taj način dobivamo čistu tekuću vodu, koju zovemo destilat. Destilirana voda se mnogo upotrebljava u kemijskoj industriji, a i u školskim kemijskim pokusima.

Destilirana voda nema nikakvog ukusa, ni mirisa, jer nema mineralnih sastojaka. Da bismo dobili destiliranu vodu, moramo napraviti slijedeći pokus:

Uzmemo staklenu posudu, u kojoj se nalazi voda. Tu posudu stalno zagrijavamo. Iz ove posude vodi staklena cijev, koja je obložena hladnom tekućom vodom.

Osim ove obične destilacije postoji i frakciona destilacija. To je odvajanje dviju tekućina različitog vrelišta. Na pr. pečenje rakije je odvajanje alkohola od vode.

- A - posuda sa vodom
- B - destilirana voda
- C - cijev kroz koju struji hladna voda

Benedikt Aljinović
Ivica Bakotin
uč. VIII.

Z A G O N E T K E

K R I Ž A L J K A

1	a	3		4	5	6
7	R	A	/	L	A	V
9	V	R	O	S	/	T
12		/	13	14	/	
	/	15			N	
17	18		/	19	T	
20			A		/	
	/	22	R	/	23	
24	25	/	A	Z	K	A
28		29	/	30	R	
31	O			/	S	

Vodoravno:

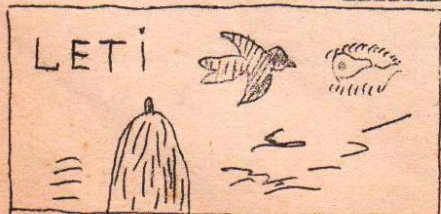
1. Jedan azijski narod
7. Sat
8. Životinja iz porodice mačaka
9. Jedno srpsko muško ime
11. Kratica za stranu
12. Samoglasnik i suglasnik
13. Oznaka za natrij
15. Crniko
17. Jedno vremensko razdoblje /množ./
19. Skraćeno muško ime /njem./
22. Mjera za površinu
23. Ime glumca Mamonta
24. Dva različita suglasnika
26. Sinjska igra
28. Konji /turb./
30. vrt sa cvijećem
31. Ptica selica
32. Dva različita samoglasnika

Okomito:

1. Čuveni vojskovođa Rima /ima film/
2. Stanovnik Arabije
3. Gdje se uči o ratnoj spremi
4. Kratica za Narodnu Republiku
5. Povišena nota
6. Vršiti istragu
10. Lična zamjenica
14. Indijski novac 1/16 rupije
15. Bilježnica
16. Inicijali našeg velikog naučenjaka
18. Znak za iridijum /obrnuto/
21. Vrst papige
23. Riblje jaje
25. Troznamenkasti broj
27. Dva različita suglasnika
29. Kratica za "idem"

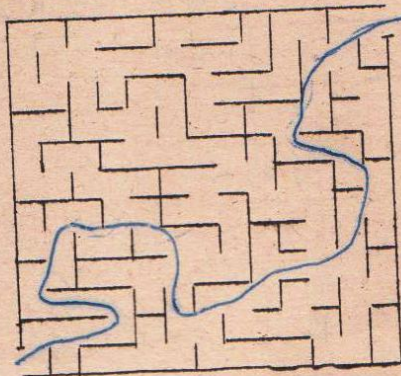
Tatjana Romić, uč.VIII.

R E B U S I

Dragičević Vinko, uč.VIII.

L A B I R I N T

Ova je djevojčica izgubila loptu. Pokažite joj put do nje!

Vinko Dragičević, uč. VIII.

K R I Ž A L J K A

1	2	3	4
2			
3			
4			☆

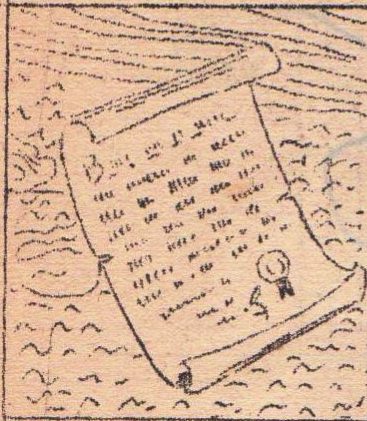
Ispravno i okonito:

1. Napetan iz djela PETER PAN
2. Zemlja na Bliskom Istoku
3. Površalo za glavu
4. Žensko ime

Vinko Dragičević, uč. VIII.

BUNA PUČANA NA HVARU

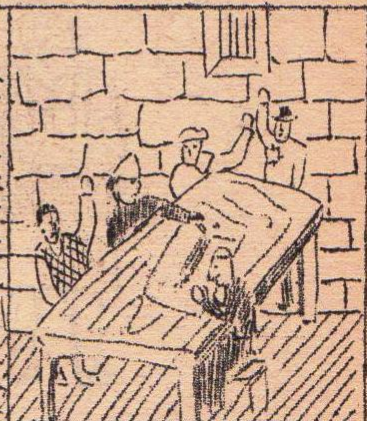
Crtež i tekst:
Nalis Andjelko

Bili su to burni dani... Hvarska Komuna je tada obuhvaćala otoke Hvar i Vis. U Hvarskoj Komuni se je Veliko vijeće sastojalo od patricija.

Ali tako uvijek nije bilo. Sve do 1331.g. Veliko vijeće se je sastojalo od pučana. Od tada su patriciji zatvorili vrata pučanima, tako da nije su imali svojih ljudi u Velikom vijeću.

U želji da se popovno vrate i uzmu učešća u Velikom vijeću, a ponukani nasiljem plemića, Hvarani već 1510.g. stvaraju zavjeru pod rukovodstvom Mateja Lukanića.

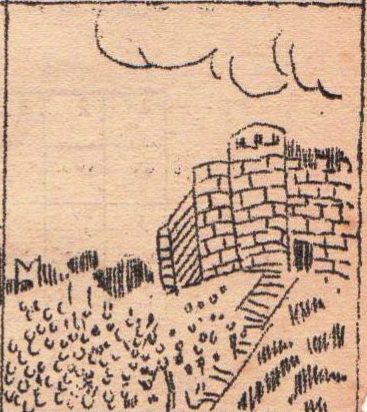
Da bi se puk odvratio od krvoprolića, događa se "čudo".

Naime iz križa nad kojim su se zavjerenici zakleli na vjernost, navodno je prokapala krv.

To je izazvalo veliku zabunu u redovima pobunjenika. Istovremeno je i vođa pobune Matej Lukanić, kanonik poludio, tako da je ovaj pokušaj bune propao.

Međutim, potlačeni narod nije gubio nadu, te se ponovo diže na ustanak pod Matijom Ivanićem iz sela Vrbanja.

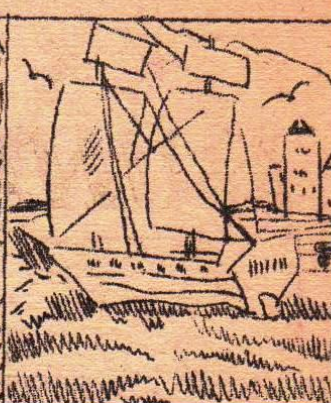
On sakupi nekoliko hiljada pučana i krene s njima prema Hvaru. U gradu im se pridruži oko 1000 građanskih pučana i sirotinje.

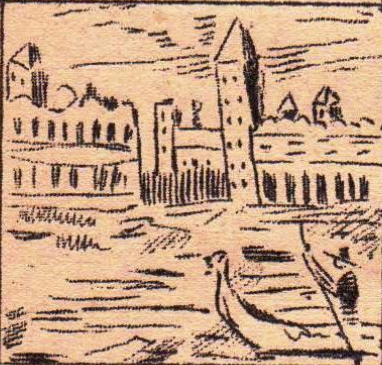
Tu dodje pred kneza i postavi mu zahtjev, da pučani budu u Velikom vijecu, a poreze i druge obaveze treba da snose podjednako plemići i pučani.

Vidjevši da je odgovor negativan, Matija sa svojim ljudima provali u plemićke dvorce, te pokolje mnoge plemiće.

Patriciji se razbježase, ali se neki na poziv vratise i prisnu na zahtjeve pučana. Matija Ivanić krene u Veneciju da odobri taj sporazum.

Ali do Venecije su već došli neki hvarski plemići, a mletačka vlada se je bojala, da taj ustanak ne zahvati i druge dalm. gradove.

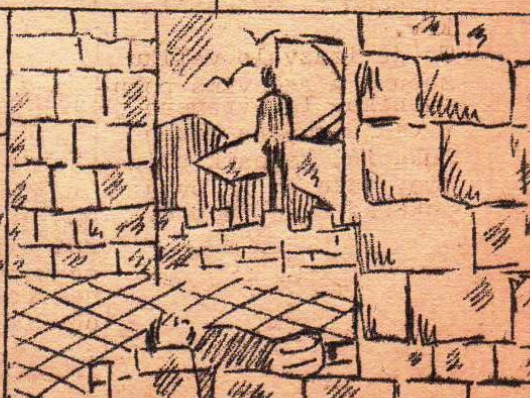
Kad je 1511.g. Giustignan postao providur Dalmacije, on odluci da silom uguši ustanak hvarskih pučana.

On izda proglas kojim su vodje pučana osudjene na smrt. Povodom tog proglasa citav Hvar zahvati u buna.

Giustignan krene s velikom vojskom na ustanike, ali kod Jelsega dočeka Matija Ivanić i strahovito potuče.

Poslije toga zavladao je mir za oko godinu dana. Ali kad su neki patriciji opet htjeli da preuzmu vlast, Matija Ivanić pro-

Tada Mlečani odluče da uguše ustanak. Napadnu na Hvar sa dobro izvježbanim vojnicima i uspiju da uhvate neke od vodja ustanka, a među njima i one koje je Giustignan osudio na smrt.

Nešto prije toga gorjele su ustaničke ladje kod Hvara i Visa.

16. listopada 1514.g. smrt se je usuljala u hvarske vode.

Tog dana na očigled cijelog Hvara, obješeni su pohvatani ustanici. Na mletačkim galijama visjela su bespomoćno njihova tjelesa, koja je vjetar neumorno njihao, udarajući s njima o jarbole mletačkih galija. Među njima nije bilo Matije Ivanića, koji je uspio da se prebaci na Biokovo.

.....Tako propade ustanak pučana na Hvaru. Ostade samo sjećanje na hvabre ustanike i njihova vodju Matiju Ivanića, koji su htjeli da sbace lance ropstva i nesamostalnosti u želji, da žive životom slobodnih ljudi.-

S a d r Ź a j :		Stranica
Palom borcu	Anka Biankini	1
Sam u čamcu	Anđelko Nalis	2
Mala ptica	Ante Sokol	2
Strah	Julijo Jerkunica	3
Berba	Tonko Bakotin	3
Naša jesen	Mirjana Kapov	4
Jesen	Klementina Jerčić	4
Zatrpna koza	Vinka Dubravčić	5
Zvijezda	Željka Matijaš	5
Svršetak ljeta	Desanka Dražin	5
Povratak	Ivanka Savin	6-7
Moja briga	Tatjana Kovač	8
Mravlja zimnica	Neda Vrdoljak	8
Jesen i Laste	Tihomir Vulas	8
Nepušteno gnijezdo	Zenira Uglešić	8
Ukradena djeca	Petar Buotić	9
Zagrebački velesajam	Ivo Britvić	10
Berba	Milan Martinac	10
U bolnici	Joško Pavlov	11
Sretna nesreća	Jerko Bakotin	11
Dan JN Armije	Mirko Reić	12
Slobodi	Urica Pastorčić	12
Prvo ribanđe	Gošan Biočić	13
Noć na konju	Tomica Mesarić	14
Alka	Jorgo Damianidis	15
Ocjene bi htjele	Neda Vrdoljak	16
Moja majka	Gorana Bumber	16
Kako sam proveo ljetne praznike	Marko Peran	17
Zmija	Ćiće Nalis	17
Praznici u Istri	Smiljana Matijaca	18
Trešnji	Sovjetka Dražin	18
Izlet na otočić Barbarinac	Nada Sokol	19
Prvi put u Dalmaciji	Višnjica Temšić	19
Pčela	Mirjana Kučić	19
Značenje dolaska... dr. Sukarna	Romić Tatjana	20
Ribar	Dragica Jug	20
Na Kozjaku	Djurdjica Ulrich	21
Proganjani zec	Božidar Delić	21
Golubica i sova	Neda Vrdoljak	21
Izlet u Trogir	Marija Stojin	22
Pogled u budućnost	Anđelko Nalis	23
Moj macan	Mirjana Pavlov	23
Šta znamo o kisiku	Tatjana Romić	24
Kako sam počeo preparirati	Mate Prnjak	25
Destilacija vode	B. Aljinović-I. Bakotin	26
Zagonetke	T. Romić i V. Dragičević	26-27
Štrp		28
Sadržaj	o o o	29

U listu surađuju svi učenici i učenice Narodne Osmogodišnje škole u Kaštel Sućurcu. - Cijena pojedinom broju 25 dinara.
 Odgovorni nastavnici: Ivo Đurđević i Jakov Kirigin.
 Crteže izradila likovna grupa škole pod rukovodstvom drugarice Nede Messner.
 Poznija učeniku Juliju Jerkunici. U našem listu izišao je tvoj članak "Strah", iako si se poslužio sličnim štivom iz franc. vježb. VII raz; U buduce takva šta ne radi. To nije ozbiljan rad.